

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11364

DNYEPERBOY

Reznitshenko V.

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-11364-6

9780657113643T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

וו. רעזניטשענקאָ

דניעפער בוי

קאמפערמאטיווער פארלאג
קארלסבורג-ליגע"מ

שול-און פיאָנערן-ביבליאָטעק

וו. רעזניטשענקאָ

דני עפערבוי

ייִדיש — מ. שאפיראָ

№ 49

קאָאָפּעראַטיווער פארלאַג „קולטור-ליגע“

קיעוו—1930

די ביבליאָגראַפישע מאַרצייכענונג
פון דעם בוך און די שיממען פאר
פּיבליאַטעק-קאטאלאָג זיינען אָפּגע-
דרוקט אין „צייטשריפט פון דרוק“ און
אין דעם „קארטן-רעפערטואר“ פון
דער אוקראינישער בוך-פאלאטע.

בעלזשע - טרעסט „קיעוו - דרוק“,
2-טע דרוקערע, האָראָווסקי 42.
נאשט. 2419 געדרוקט — 3000,
2 דר.-פּויגן. קיעווער קרייזליט
נומ: 456.

אוועקגעפאָרן

שיינע ווארעמע פּרילינג־טעג. אין די שולן רודערט זיך. יעדער טאָג א באראטונג, מערער פון אלעמען איז פארנומען די קינדערשע דיסקאַנט־קאַמיסיע. מע דארף אויסכעשבענען, וואָס פארא רעזולטאטן האָט געגעבן די סאַפּאַרמעסטונג צווישן איין שול מיט דער אנדערער. דערנאָך אריבערפירן די ציפערן אף פלאקאטן און דיאגראמען.

שפעטער מיט עטלעכע טעג וועט פאָרקומען דער קרייזישער צוזאמענפלי. מע דארף נאָך גאָר אסאך ארבעט אָפטון. דער הילף־קאַמיטעט פון שול פירט דורך א לאַטעריי לעטויוועס דער געזונט־קאמפאניע, אין דער ארבעט האָט מען גאָרנישט באמערקט, ווי אזוי ס'זיינען אדורכגעלאָפן די לעצטע טעג. פון די כוּטאַרעס, דערפער, ראיאָנען פאָרן זיך שוין צונויף די פּיאָנערן אפן צוזאמענפלי. פּייערלעך באגעגנט זיי די שטאָט, א באפוצטע מיט רויטע פאָנען און גרינע גירליאנדעס. פּייער־לעך מארשירן די פּיאָנערן איבערן שטאָט. די רעגירונג נעמט אוף דעם פאראד.

— מיר, יונגע לענינער.

העל און מונטער גיסט זיך דער פּיאָנער־שער געזאנג. ווי מאָן־בלומען בליען די האלדז־טיכלעך. אינאָוונט האָט זיך אין גרעסטן טעאטער געעפנט דער קרייזישער צוזאמענפלי.

עטלעכע טעג נאָכאנאנד האָבן געהילכט אינעם טעאטער די
יונגע קעלעכלעך. צום סאָף צוזאמענפלי שענקט די קרייזבויראָ
פון קאָמקינדערבאוועגונג א מאטאָנע דעם קרייזישן צוזאמענ-
פלי — אן עקסקורסיע צום דניעפערבוי. מיט א פאטשערין און מיט
פריידיקע אויסגעשרייען באגעגענען די פּיאָנערן דיאָזיקע ניס.
דניעפערבוי — נישט איינער האָט געכאַלמט דערפון.

דניעפערבוי — דאָס עלעקטרישע האַרץ פון אוקראינע.
דעם אכצנטן יוני פון 1929 טון יאָר וועלן אסאך כעוורע
לאנג פארגעדענקען. דעם אכצנטן יוני גייט אָפּ צום דניעפערבוי
דער באזונדערער צוג מיט די פּיאָנערן. דער עקסקורסיע-
שטאפּ האָט דורכגעפירט עטלעכע שמועסן מיט די עקסקור-
סאנטן. ער האָט פאנאנדערגעטיילט פילעטן. די פילעטן האָבן
געגלאנצט בא די פּיאָנערן אין די הענט. צוזאמען מיט דער
כעוורע פונעם צוזאמענפלי פאָרן נאָך דריי גליקלעכע שווי-
קינדער: וואסיל קאָניק, טיכאָן סטעפאנאָוו און אָדארקא סער-
גינענקאָווא. זיי האָבן אויסגעשפילט פילעטן. דער הילף-קאָמיטעט
פון שול האָט צווישן די געווינסן אויך געפּלעט פילעטן אף דער
עקסקורסיע צום דניעפערבוי. אך, וויפל באלאָנים ס'איז געווען
אויסצושפילן. וויפל קאנדידאטן אף גליקלעך ווערן!

אָוונט. מיט פּאָנען און מוזיק לאָזן זיך די פּיאָנערן צום
וואָקזאל. יעדערער האָט מיט זיך א קוישל, א פעקעלע. באם
וואָקזאל האָבן זיך אויסגעשטעלט די מאכנעס — יעדער מאכנע
מיט איר פענדל. דער שטאפּ האָט אויסגעטיילט שעפּן פאר די
וואגאַנעס. ער האָט זיי געגעבן אינפאָרמאציע און באפוילן זיך
רירן פון אָרט. מאכנע נאָך מאכנע גייט אדורך דעם וואָקזאל
און קומט ארויס אפן פּעראָן. דער צוג שטייט שוין גרייט. איי-
נער נאָכן אנדערן לויפן די פּיאָנערן אין די וואגאַנעס אריין.

אַט האָבן זיי אופגעפנט די פענצטערלעך, זיי קוקן ארויס, פאָכן מיט די פאטשיילקעס, מיט די היטלען.

דער זייגער איז 20⁴⁰, דאָס הייסט פערציק מינוט אף נין אינאָונט. דער צוג איז אוועק. פאמעלעך, שנעלער, נאָך שנעלער. ס'האָבן דורכגערוישט די וואגאָנעס פארביי די ווייזערס. פארביי די פענצטער האָבן גענומען שפרינגען סטויפעס, הייזער, ביימער. פונקט ווי זיי וואָלטן זיך דערשרעקן פארן צוג און אנטלויפן ערגעץ אין דער ווייט. אַט האָבן זיי אדורכגערוישט איבער א בריק. ערגעץ ווייט האָבן זיך צעפינקלט די פייערלעך פון שטאָט. פון די וואגאָנעס טראָגן זיך געזאנגען. פון הינטערן האַריזאָנט איז ארויסגעשוומען די לעוואָנע. ארויסגעשוומען, פארקוקט מיט א שטראלעכל אין פענצטער אריין און א שמייכל געטון צו די יונגע רייזנדער. און זיי, די יונגע כעוורע, האָבן ארויסגעשטעקט די הענט פון די פענצטער און זיי באגריסן די לעוואָנע. די זון איז ארויסגעשוומען גאנץ הויך און זי האָט זיך אָפגעשטעלט, פונקט ווי זי וואָלט זיך צוהערן צו די פּאַנע-רישע לידער. די רייזנדער האָבן געזונגען, א גאנצע נאכט גע-זונגען, און אז ס'האָט שוין גענומען שארען אף טאָג (די נאכט איז דאָך א קליינינקע), זיינען זיי געוואָרן שטיל, אנטלאָפן געוואָרן. נישט לאנג זיינען זיי געשלאָפן. גאנצפרי זיינען זיי שוין ווידער בא די פענצטער. זיי פאטראכטן דעם סטעפ, וואָס זיי האָבן אמאָל געלערנט וועגן אים אין געאָגראפיע. מיט א טראס-קערן זיינען זיי אריינגעפאָרן אף דער סטאנציע זאפאָרזשיע. דאָ האָט מען דעם צוג אריבערגעפירט אף דער קאטערינינער לייניע. באלד איז שוין דער דניעפערבוי. די עקסקורסאנטן האָבן ארומגעקלעפט די פענצטער, אזוי ווי די בינען, זיי צענעמען זיך די אויגן קוקנדיק.

— אנו, ווער וועט דערזען דער ערשטער!
— איך! איך! — טראָגן זיך קוילעס. דאָס פארוועטן זיי זיך
אזוי, ווער וועט דער ערשטער דערזען די גרויסע בויונג. דער
צוג לויפט דורך פארביי ייִשוויים אזוינע, געביידעס.
פלוצים א קנאק.

אונטערן צוג ערגעץ טיף האָט זיך גענומען שווארצן א ווא-
סער, און שפעטער האָט זיך שוין דאָס וואסער צעגאָסן אין א
פלויער, ברייטער סטענגע.

דער צוג גייט איבערן קיטשקאסער בריק. פונננטן שפרייט
זיך דער דניעפער, איינגעשמידט אין די מעכטיקע גראניט-ברע-
געס, אזוי ווי ער וואָלט זיך פון אונטערן בריק געריסן אף דער
פרייער וועלט.

— א דאמפער! טוט נאָר א קוק!
— און ס'ארא ברעגן דאָ זיינען! — שטיינערנע — אזש גרינע!
— אָן איז נאָך א דאמפער!

די פּיאָנערן האָבן זיך פריידיק גענומען איבערעדן. זיי קענען
נישט אַפּרייסן די אויגן, אָבער דער צוג האָט זיך שוין באהאלטן
הינטערן אַנשיט, און די שיינע דניעפער-פּאנאָראַמע, וואָס האָט
פאר זיי א פינקל געטון אף איין רעגעלע, האָט ניט געסטײַעט.
ס'האָט א לויכט געטון פארביי די פענצטער א קליין גע-
מויערט סטאנציעלע.

אפן סטאנציעלע הענגט אן אופשריפט:

Дніпрельстан

Днепрострой

דער צוג האָט זיך אָפּגעשטעלט.

— אַ גרוס די פּיאָנערן, וואָס זײַנען געקומען צו פּאַרן אפּן
דניעפּערבוי, — הערט זיך אַ פּריינטלעכער אויסגעשרײַ. דאָס זײַנען
די פּיאָנערן פּון דניעפּערבוי אזוי ארויסגעגאנגען באגעגענען
דעם פּיאָנערישן צוג. די עקסקורסאנטן האָבן זיך ארויסגעשאָטן
פּון די וואגאַנעס און גלייך אפּן אָרט דורכגעפירט אַ באגעגע-
ניש־מיטינג.

פּרימאָרגן. די פּרישע סטעפּ-לופט פּאַנייט די קויכעס.

דעם דניעפּערס פּאַרגאַנגענהייט

זײ האָבן אָפּגעעסן אָנפּײסן, אָפּגערוט זיך און אין רײען
אוועקהגעלאָזט זיך צו דער בוינג. איבערן וועג זײַנען צעשפּרייט
יונגע סקוועריקלעך, צײטוויידיקע ארבעטער־באַראקן, געצעלטן,
קלייטן. זײ זײַנען עטלעכע מאָל אדורכגעגאנגען די באַן־ליניעס.
אַנטקעגן די עקסקורסאנטן האָבן זיך געצויגן פּורלעך שטיינער,
מאַסע־אוטאָמאָבילן, ארבעטער. מע הערט שוין אַ גערודערײַ,
אַ גערויש, אַ טראַסקערײַ, סײַהודען הודקעס, סײַפּיפּן סירענעס...
זײ האָבן זיך אָפּגעשטעלט נעפּן דעם הויכן גרויען הויז פּון דער
דניעפּערבוי־פּאַרוואַלטונג. דאָס הויז קוקט מיט אַסאך פענצטער
אַפּן דניעפּער, וווּ סײַאַגן זיך ארום שיפלעך, אף די ברעגן, וואָס
זײַנען אָנגעפילט מיט מאַשינעס, קראַנען, לאַקאָמאָטיוון. נעפּן
דעם הויז שטייט לענינס צײטוויידיקער מאָנומענט. אַן עמעסער
און שטענדיקער מאָנומענט פאַר לענינען וועט שוין זײַן דער
דניעפּערבוי.

פאַרפּײַ די עקסקורסאנטן איז דורכגעלאָפּן אַן אוטאָבוס
„זאַפּאַראָזשיע־דניעפּערבוי“. און אָט איז צו די פּיאָנערן ארויס־

געגאנגען אן אָנפירער, א לעקטער. זיי זײַנען אוועק מיט אים. דער לעקטער האָט זיי דורכגעפירט פארביי דער צײַטווײליקער קראפט־סטאנציע צו א פלאץ. באוואקסן מיט גרינעם גראָז, דאָ זײַנען זיי געפליבן שטיין. פאר זייערע אויגן האָט זיך געשפרייט די גאנצע פאנאָראמע פונעם דניעפער. פונדערווייטנס איבערן רעכטן ברעג האָט זיך פון צאָפּנ־זײַט געזעען די דײַטשישע קאַָ־לאַניע קיטשקאס.

הינטער דער־אָ קאַלאַניע, איבערן שמאַלסטן אָרט פון דניעפער „דער וואַלפישער האלדז“, הענגט דער קיטשקאָ־טער בריק. אפן לינקן זײַט ציט זיך א רײַ בינאַנים — שטיין־מילן. איבערן דניעפער פאָרן ארום קאטערס, מאַטאַר־שיפלעך, סיקריכט ארום א גראַפ־מאַשין, וואָס זעט אויס ווי א כײַע מיט א לאנגן ברייטן עק. הינטערן ברעג רויכערט א וויסער דאמ־פער. איבער די ברעגן לויפן: לאַקאַמאַטיוולעך מיט פלאטפאָר־מעס — אנדערע פלאטפאָרמעס זײַנען אָנגעלאָדן מיט שטיינער אנדערע — לײַדיקע. נעבן די פלאטפאָרמעס ריזען די עקסקאווא־טערס דעם שטיין. די קראנען לאָדן אָן די פלאטפאָרמעס. אײַבערן גאנצן דניעפער און איבער די ברעגן זידט די ארבעט. אָף די פעלדזן אינמיטן דנעפער — אפן נאָר־שן, אָף דער קאטער־נינער קרעסלע, אפן דעמבענעס־טוט זיך אויך עפעס. אינ־ווייטנס גרויען זיך אזוי ווי פון א נעפל ארויס די סטויפעס פון נעם קומענדיקן אייזנבאן־בריק. אומעטום איז דאָ ארבעט, אר־בעט, ארבעט. אָנגעשטרענגטע ארבעט. איבער דעם אלעם טראָגט זיך א טומל, א גערויש, א פיפערני א טראסקען. די פּיאָנערן קוקן און זיי זײַנען פארכאפט פון דער קאַלאַסאלער בויונג, פון דעם־אָ ריזיקן פלי פונעם מענטשלעכן געדאנק.

(* נעמען פון די פעלדזן.)

דער לעקטער האָט אפן גראָז פאנאנדערגעוויקלט א קארטע
פון דניעפערבוי. די פּיאָנערן האָבן זיך צוגעגרייט נאָטיץ-ביכ-
לעך. פלייערס, זיך צוגערוקט נעענטער צו דער קארטע, דער
לעקטער אינדערמיט.

— מיר געפינען זיך איצט, — האָט דער לעקטער אָנגעהויבן. —
אפן אלטן וואסער-וועג „פון די וואריאגן צו די גריכן“. גאָר
אמאָל. פארצייטנס נאָך, האָבן זיך מענטשן דורכגעלייגט גייע
שליאכן און זיי האָבן באהערשט דעם דניעפער! מיטן דניעפער
האָבן זיי זיך דורכגעלייגט האנדל-שליאכן קיין צאָפּנוזייט און! אין
דאָרעמוזייט, אָבער אף דעם-אָ וועג האָבן זיי באגעגנט א שווערע
מעניע — די שוועלן, וווּ דאָס וואסער רוישט, שטורעמט, שלאָגט
זיך אינעם גראניטענעם גרונט, פאטשט איבער די פעלדזן. אף א
מעהאלעך פון 80 קילאָמעטער ווילדעוועט דאָס וואסער איבער
די שוועלן. נישט אדורכגיין זיי, נישט אריבערפאָרן. צוגעקומען
צו די שוועלן, פלעגן זיך די סאָכרים ארויסזעצן אפן פּרעג און
שלעפּן אָדער טראָגן די שיפלעך אזש ביז אהינטער די שוועלן.
פול מיט סאקאָנעס איז געווען די דאָזיקע נעסיע. הינטער די
פעלדזן, אין די קוסטעס-באהעלטענישן פלעגן אף די דורכפאָרן-
דיקע סאָכרים לאָקערן וועג-גאזלאָנים.

צייטן זיינען פארלאָפן. די ערשטע סאָכרים האָבן נישט גע-
סטייעט. די וועג-גאזלאָנים זיינען פארשוונדן. ס'זיינען אָנגע-
קומען נייע הערשער, און די שוועלן האָבן נאָך אלץ געקאָכט
ווי פארצייטן.

האָבן מענטשן געטראכט: ווי אזוי-זשע איז מען גיווער די
שוועלן? ווי אזוי מאכט מען, אז די שיפן זאָלן קענען ארויס-
פאָרן צו דאָרעם-צו. אין 1796-טן יאָר פרוווט דער מענטש צום
ערשטן מאל זיינע קויכעס אין קאמף מיט די שוועלן. בייקומען

די שוועלן האָט זיך זיי ניט אינגעגעבן, דערפאר אָבער האָט מען זיי געקענט ארומגיין: דער אינזשענער דע-וואַלאַן שטעלט דעמאָלט צונויף א פראַעקט, לויט וועלכן פאלייעוו גראַפֿט דורך קאנאלן אף דעם אלט-קאדאצקן שוועל און אף דעם נענאסי-טעץ. די קאנאלן האָט מען אָבער שלעכט געמאכט, און זיי האָבן נישט בארעכטיקט די האַפענונגען. זיי שטייען נאָך היינט אויך אָן קיין שום נוצן.

שפעטער-צו האָט דער צאר ניקאָליי I געוואָלט אריבערפירן מיט שיפן הארמאטן אין די פעסטונגען, און זיי האָט באפוילן דעם אינזשענער שישאָוו אונטערזוכן די שוועלן און שליווע-ווען זיי. און וואָס ווייטער. ציען די שוועלן אלץ מער צו די אופ-מערקזאמקייט פון פארשיידענע אינזשענערן ביז אונדזער צייט, און נישט נאָר ווי א טראנספאָרט-פראַבלעם, נאָר אויך ווי א פראַבלעם פון ענערגעטיק. אין 1905-טן יאָר נעמען זיך די אינזשענערן מיטראָפאנאָוו און גראַפֿטיאָ (אָט דער, וואָס האָט אופ-געבויט דעם וואַלכאָוובוי) צום ערשטן מאל באטראכטן די פראגע, ווי אזוי צו שליוועווען די שוועלן און אויסנוצן דערביי די ווא-סער-ענערגיע. די לעצטע פראַעקטן זיינען אלע געצילט אף צו אויסנוצן די ענערגיע. אזעלכע פראַעקטן קענען מיר אָנצייילן אזש ביז 20; זיי זיינען אָבער קימאט אלע איבערגעבליבן אפן פאפיר. זיי וואלגערן זיך אצינד אין די ארכיוון.

— פארוואָס-זשע האָט מען דידאָזיקע פראַעקטן נישט פאָר-וויהקלעכט? — האָט עמעצער פון די צוהערער א פרעג געטון.
— אָט דערפאר, וואָס אלע ערדן פון דניעפראַפעטראָווסק ביז צום סאמע קיטשקאס האָבן דעמאָלט געהערט צו די פריצים, און זיי, די פריצים, האָבן געפאָדערט אויסקויף-געלט פאר זייע-רע ערדן. ערשט די אַקטיאָבער-רעוואָליוציע האָט צוגענומען די

צרדן פא די פריצים און געגעפן דער ראטנמאכט די מעגלעכ-
 קייט צו אָנהייבן די גרויסע בויונג. א גרויסע ראָלע האָט לענין
 צוגעשריבן דער עלעקטריפיקאציע פונעם לאנד. אלעמען איז
 באוויסט דער לאָזונג, וואָס לענין האָט ארויסגעשטעלט: „קאָ-
 מוניזם — איז ראטנמאכט פלייס עלעקטריפיקאציע“. אויספילנ-
 דיק דעמדאזיקן געבאָט, האָט זיך די ראטנמאכט גענומען דורכ-
 פירן אין לעבן דעם פראָעקט פון פראָפ. אלעקסאנדראָוו. דער-
 דאָזיקער פראָעקט לייזט פיר פראָבלעמען מיטאמאָל: 1—די
 טראנספארט־פראָבלעם (שיפן זאָלן קענען ארומפאָרן איבערן
 גאנצן דניעפער, און מע זאָל קענען אריבערפירן איבערן דניע-
 פער מאסאָעס פון צאָפן צום יאם און אָף צוריק). 2—די ענער-
 געטיק־פראָבלעם (אויסנוצן די אומזיסטיקע וואסער־ענערגיע פון
 די אזויגערופענע „ווייסע קוילן“, ד. ה. פונעם וואסער). 3—די פא-
 וואסערונג־פראָבלעם (אז מע וועט פארטרינקען די שוועלן, וועט
 דער דניעפער באוואסערן ביז א מיליאָן דעסיאטין טרוקענעם ווא-
 סערלאָזן סטעפ. און דאָס וועט טייקעף אופהייבן אונדזער לאנד-
 ווירטשאפט) און 4—די אנטוויקלונג פון דער אינדוסטריע אין
 דאָרעם־אוקראינע. דער דניעפערבוי וועט געבן א גרויסע צאָל
 נייע זאוואַדן און פאבריקן, וועלכע וועלן ווערן מעכטיקע היי-
 פערס פון אונדזער אינדוסטריע.

— ווען-זשע האָט מען עס אָנגעהויבן בויען?

— דער 12־טער מארט 1927— דאָס איז דער טאָג, ווען
 מ'האָט אָנגעהויבן די ארבעט. צום ערשטן מאָל האָבן זיך דעמאָלט
 צעטראָגן די שטימען פון די ארבעטער, וועלכע האָבן אויסגע-
 לאָדן די ערשטע פארטיע בוי־מאטעריאל. מיט וואָס פאר אַ ענ-
 טוויאזום האָבן זיך עס דעמאָלט די ארבעטער א נעם געטון צו
 דער ארבעט. דעם ארבעטער, וואָס האָט אראָפגעוואָרפן די

ערשטע קלאַץ, האָבן די כאוויירים זײַנע אונטערגעכאפט, און מיט „הורא“-געשרײַען האָבן זיי אים גענומען הייבן אינדערלופטן. די ארבעטער האָבן געפילט, אז דאָ ווערט איצט געבוירן די מעכטיקע צוקונפט פון אוקראינע, און פון יענער צײַט אָן הערט נישט אויף דער ארבעט-גערויש איבערן דניעפער. טאָגן ווי נאכט גײַט דאָ די ארבעט. דעם 1טן דעקאבער 1932 וועט דער דניע-פערבוי שוין נעמען טרײַבן די גאַלדענע ענערגיע.

דאָ וועט זײַן די עלעקטראַסטאנציע.

— אָט טוט נאָר א קוק, — דער לעקטער האָט א פיר געטון זײַן האנט איבערן גאנצן ארום, — מיט צוויי יאָר צוריק איז דאָס אלץ געווען נאקעטער סטעפ און פעלדזן, און אינדער-אָ! ער האָט אזוי אויסגערעדט דעם „אָ“, אז אלע צוהערער האָבן דערשפירט די פּייערלעכקייט פון זײַן פּאווערגנג. די זון איז שוין ארויס גאָר אינדערהײך און האָט געבראַטן די יונגע פענימלעך פון די עקסקורסאנטן. דער אוילעם האָט זיך דער-היצט. מע נאָטירט שוין אפילע נישט אין די בלאַק-נאָטן, איינ-

געמידט זיך. די זון, און כוּצדעם קריכן נאָך די פליגעלעך אין
די אויגן ארײַן, אין די אויערן, אין נאָז.

די לעקציע איז זייער אינטערעסאנט, און אינטערעסאנטער
איז נאָך די בויונג אליין. די עקסקורסאנטן שלעפט עס אהין,
ווי ס'רוישט און ס'ע טראסקעט. זיי הייבן זיך און, זעצן זיך אין
בער אף אנדערע ערטער, גייען אָפּ אהינטער. דער לעקטער
פארשטייט, אז די צוהערער האָבן זיך שוין אפגעמידט.

— קומט צו דער בויונג גופע! — די עקסקורסאנטן האָבן זיך
גענומען רודערן. — אגעוו, — ער האָט ארויסגענומען דעם זיגער
און א קוק געטון. — באלד וועלן זיין אופרײַסן, מע וועט אופרײַסן
דעם גראניט. לאָמיר דאָ גיכער אלץ ארומקוקן, ס'עדיי מיר זאלן
פאציטנס ארויסקלייבן זיך פונעם ריזן פון די אופרײַסן.

די הרעבליע

— און ווהין וועלן מיר באלד גיין? — האָבן די כעוורע גע-
נומען פרעגן דעם לעקטער.

— מיר וועלן גיין צו דער דאמבע. ווי ס'וועט דורכגיין די
הרעבליע און ס'וועט זיין די הידראָ-עלעקטראָ-סטאנציע.
אצינד האָבן זיך שוין די כעוורע איינציקווייז איבער שטיי-
נער, רעלסן, ברעטער, אייזנווארג אראָפּגעלאָזט אראָפּ צום אָנ-
שיט באם דניעפער.

— אָט דאָס איז עס די דאמבע. מיט איר האָט מען עס אָפּ-
געצאמט א טייל דניעפער, און דערנאָך אז מע וועט אויספאַמ-
פען דאָס וואסער פון דעם אָ טייל, וועט מען דאָ פארטיפערן
דעם גרונט אף צו מאכן א פונדאמענט פאר דער הידראָ-עלעק-
טראָסטאנציע.

די פיאָנערן זײַנען אַרופֿגעגאַן אַף דערדאָזיקער הרעבליע.
 זײַ האָבן זײַך אָפֿגעשטעלט באַם ראַנד, און באַ אײַניקע האָט זײַך
 אזש דער קאָפּ פֿאַרדרייט. אזוי הויך! און אונטן אין דער רעכט־
 טער זײַט פֿליסט דער דניעפּער, פֿונקט ווי ער וואָלט זײַך גע־
 קאַסט, וואָס מענטשן זײַנען אים מענאַצײעך און זײַ האָבן שוין
 אָפֿגערויבט באַ אים א שטיק פֿון זײַן מעמשאַלע. לינקס איז
 א טיפּע גרוב. דאָס איז א געוועזענער גרונט. אין גרוב ווימלען
 די מענטשן אזוי ווי די פֿל־גן, און אזוי ווי שרעקלעכע ברוים
 זעען אויס די מאַשינעס, וואָס ריזען אונטן דעם גראַניט, וואָס
 וואַרפֿן אים איבער פֿון אײַן אָרט אפֿן אנדערן; דיִאָ מאַשינעס—
 זײַ טראָגן ליכט איבער גרויסע שטיקער גראַניט, אזוי ווי זײַ
 וואָלטן זײַך געשפּילט מיט זײַ. צווישן די מאַשינעס זרייען זײַך
 ארום לאַקאַמאַטיוולעך מיט פֿלאַטפֿאַרמעס.

אז די פיאָנערן האָבן זײַך שוין אַף אלץ אָנגעקוקט און זײַ
 האָבן זײַך דאָ געזען אנדערגעזעצט אָפרוען אַף די קלעצער
 דערשטיינטע פֿון די האַלאַסאַלע אַרבעטן, — האָט עס דער לעק־
 טער אויסגענוצט, און ער האָט זײַ דערווייל דערציילט וועגן
 דער צימנפֿט פֿון דער הידראַעלעקטראַסטאַנציע. — טוט נאָר
 א קוב אפֿן דניעפּער! — אזוי ווי לויט א באַפעל האָבן זײַך אלע
 ארימגעקוקט אפֿן טיפּע אלע, — אצינד קוקט אהינצו, אפֿן קיטש־
 קאַסער בריק.

— זײַר זײַנען דאָך היינט דירכגעפֿאַרן איבער דעם־אָ בריק, —
 האָט עמעצער געזאָגט, — אײַ, סײַ אראַ הויכער ער איז!
 — אַט אײַזאַ וועט זײַך עס טאַקע אריבערלייגן איבערן דניע־
 פּער א שטיינערנע הרעבליע. אַף א בעטאָן. אין דער לענג וועט
 די הרעבליע האַלטן 760,75 מעטער, אין דער ברייט 40 מעטער
 און אין דער הײַך — אייננעם מיט דעם זונטערוואַסער־טייל —

70 מעטער. דאָס וואסער, וואָס וועט אָניאָגן צו דער הרעבליע, וועט זיך אופהייבן אף 37 מעטער די הייך. וואָס־זשע באדייט עס? דעם בריק זעט איר, ער האלט 35 מעטער די הייך, און די וואַסער, אז זי וועט זיך אופהייבן, וועט זי אים אויך פארגיסן. — אוי! אוי! אוי! — האָבן זיך געטראָגן פארכידעשטע קווי־לעס פון אלע זייטן. — הערסט א מייסע!

די פּיאָנערן האָבן געקוקט מיט אָפענע אויגן, נאָר זיי האָבן פונדעסטוועגן ניט פארשטאנען, צוליב וואָס מע פויט עס אזא הרעבליע. די ערשטע האָט א פרעג געטון אַדארקא סערגייענ־קאָוא.

— און צוליב וואָס דארף מען דאָס אזוי הויך?
— איר געדענקט דאָך, איך האָב אייך דערציילט וועגן די דניעפער־שוועלן, אז פון אמאָליקע צייטן נאָך שטערן זיי דער נאוויגאציע. איז אָט פויט מען עס אצינד אזא הרעבליע, וואָס אז זי וועט פארצאמען דעם דניעפער דעם וועג, וועט די וואַסער זיך נישט האָבן וווּ אהינצוטון. זי וועט זוכן אן אויסוועג, און קיין אויסוועג איז נישטאָ, וועט זי זיך פאנאנדערגיסן אין דער זייט און וועט פארטרינקען אָט דידאָזיקע שוועלן.
— און ווי־זשע זיינען זיי, די שוועלן, מיר וועלן פאָרן אהינצו?

— עפשער וועט איר פאָרן. די שוועלן זיינען 40 וויאָרסט ווייט פונדאנען, אָן דאָרטן, הינטערן קיטשקאסער בריק. פאר־האלטן פון דער הרעבליע, וועט די וואסער פארטרינקען אלע שוועלן אף א מעהאלעך פון 110 קילאָמעטער, אזש ביז סאמע צו ווערנדיעניעפראָווסק. דער פארטרונקענער שעטעך וועט אויסמאכן 16.200 העקטאר. מע וועט פון יענעם ראיאָן מוזן ארויסזעצן 44 דערפער. און קיטשקאס וועט אויך פארטרונקען

ווערן. פריי וועלן דעמאָלט קורסירן די דאמפערס, וואָרום אלע שטיינער, פעלדזן, צאמען וועלן זיך רויק ליגן אפן גרונט. אָט דאָסדאָזיקע וואסער וועט עס אויך אָנטרינקען מיטאמאָל ביז א מיליאָן דעסיאטין ערד. מע רעכנט מיט דער צייט דער-פירן דעם באוואסער-שעטעך ביז צו 2 מיליאָן 500 טויזנט דעסיאטין.

אף דעם איצטיקן טרוקענעם סטעפ וועט מען נאָך דער באוואסערונג קולטיווירן נייע געוויקסן, וואָס זיינען נאָך בא אונדז גאָר אומבאקאנט, ווי רייז, פוימוואָל, קענאף, וועלכער גיט שטארקע פאָדעם, און אנדערע נוצלעכע געוויקסן. די בא-וואסערטע ערד וועט געבן 52 מיליאָן מיט 800 טויזנט רובלרע-וועך. און דיזעלכע וואסער, פארהאלטן פון דער הרעפליע, וועט געבן א מעכטיקע קראפט פאר די טורבינעס פון דער הידרא-עלעקטראסטאנציע.

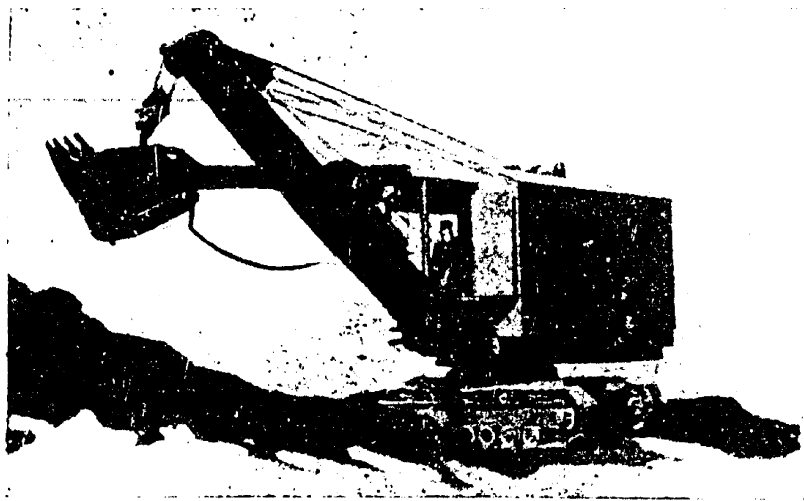
די עקספורסאנטן האָבן זיך שטארק פארינטערעסירט מיט דער הרעפליע. זיי האָבן זיך פאָרגעשטעלט, וואָס פאר א הויכע הרעפליע עס וועט זיין, אז די וואסער וועט פארטרינקען אפילע דעם קיטשקאסער בריק, וואָס העכער פאר אים איז שוין, דוכט זיך, אף דער וועלט נישטאָ.

— צו אָוונט-צו וועלן מיר אריבערפאָרן אפן לינקן ברעג, דאָרטן וועלן מיר נאָך עפעס דערזען. דאָרט וועל איך אייך אויך דערציילן וועגן די שליוזן. הערט נאָר אויס. קעדיי צו איינ-רעגולירן די הייך פון דעם פרילינג-געוויסער, וועט מען אין דער הרעפליע אויסבויען אזוינע באזונדערע עפענונגען. די עפענונגען וועלן זיך פארמאכן דורך אזוינע שוין-לאָדנט דורך די-אָ עפענונגען וועט מען אראָפלאָזן די איבעריקע וואסער.

די הידראָעלעקטראַסטאנציע

— נו, און אצינד קומט אראָפּ אפן ברעג.
דער לעקטער איז אוועק פאָרויס, און די פּיאָנערן האָבן זיך
איינציקווייז געלאָזט שפּרינגען איבער די שטיינער, איבער די
שווערע קאָלאָנעס און קופּעס איבערגעפלאַכטענעם דראָט. זיי
האָבן זיך ארויגעסקליבן אָפּ א בריקל לינקס. דאָ האָט זיך באוועגט
א גרויסע שוואַרצע מאשין. פונעם קוימען אינדערהייך האָט זיך
געצויגן א בלוייגקער רויך. די מאשין האָט פארמאָגט איין לאנגע
האנט און א קויש. דער קויש האָט פארמאָגט שטארקע וויי-
סע מעטאלענע ציינער. די מאשין האָט אראָפּגעלאָזט דעמדאָזיקן
קויש צו דער קופּע שטיינער, זי האָט געשריען דערפּי, געסא-
פּעט, געטראַסקעט, אָנגענומען אין דעם קויש שטיינער און אָפּ-
געטראָגן הויך ארום, זיך אויסגעדרייט אָפּ אַזייט און, אופּעפּע-
נענדיק דעם דעק פון קויש, אויסגעשאַטן די שטיינער אָפּ די
פלאַטפּאָרמעס, וואָס זיינען דאָ אָפּ אן אָרט געשטאנען. די שטיי-
נער זיינען מיט א גערויש אראָפּגעפאלן אָפּ דער פלאַטפּאָרמע.
דער דעק פון קויש האָט זיך געקלאַפּט אָן דעם ווענטל, און די
קליינע שטיינדעלעך, וואָס זיינען פריער געבליבן שטעקן אינע-
ווייניק, זיינען איצט אויך אראָפּגעפאלן אפן פלאַטפּאָרמע. די
האנט האָט זיך אויסגעדרייט, אָנגעבויגן זיך צו דער קופּע שטיי-
נער, און באַנייט א קאָן אָנגעשעפּט מיט א קריצערײ א פולן
קויש. די עקסקורסאנטן זיינען געשטאנען פארצויערטע פון
דערדאָזיקער מאשין. זיי האָבן ארומגערינגלט די גרופ און גע-
שוויגן. די מאשין האָט געריזעט דעם שטיין.
— דאָס איז אן עקסקאוואַטער, — האָט זיך דער לעקטער
אָפּגערויבן. — פון אמעריקע געבראכט. איר זעט דעם קויש —
צען אַמערע וואָלטן אין אים געוויס אריין!

דער עקסקאוואטער איז ארומגעקראָכן, גערודערט זיך. ס'האָבן אים נישט געארט די בליקן פון די כעוורע, ער ווייסט נאָר איינס: ער שרייט און ריזעט די שטיינער. ער לאָדט אָן אָט איז שוין דער לעקטער אוועק ווייטער, און די עקסקור-סאנטן שטייען נאָך אלץ נעבן דעם עקסקאוואטער. דאָס איז די אינטערעסאנטסטע מאשין, וואָס די פּיאָנערן האָבן געזעען. זיי וואָלטן נאָך עפּשער לאנג אזוי געשטאנען נעבן דעם עקסקאוואטער, האָט ער זיך אָבער צוגערוקט נאָענט צום ראנד, וויד

עקסקאוואטער.

כעוורע זיינען געשטאנען. ער האָט אזוי נאָענט א פאָך געטון מיטן קויש, אז ס'האָט זיך אויסגעוויזן — אָט-אָט וועט ער אין זיין אייזערנער לאפע אריינכאפן די פּיאָנערן. די כעוורע האָבן זיך אזש איבערגעשראָקן און זיי זיינען גיך אנטלאָפן פונדאנען, אהינצו צו זייערע כאוויירים. די כאוויירים זייערע זיינען שוין געשטאנען בא א קופע בוי-מאטעריאלן, אזוי ווי זיי וואָלטן דאָרט עפעס באטראכט. דאָ האָט זיי דער לעקטער דערציילט

וועגן דער הידראָ-עלעקטראָסטאנציע. ווידער האָבן זיך באוויזן
אין זייערע הענט די נאָטיץ-ביכלעך, העפטן און בלייערס. וועגן
דער סטאנציע האָט זיי דער לעקטער דערציילט אזוי: א דירעקט-
טע פאָרזעצונג פון דער הרעבליע אין דער רעכטער זייט וועט
זיין די הידראָ-עלעקטראָסטאנציע. אָן דאָרט, וווּ מיר זינען גע-
ווען, דאָרט, וווּ דער דניעפער איז איבערגעצאָמט מיט א דאמ-
בע, אף יענעם אָרט, וווּ איר האָט געזעען די טיפע גרוב, רייסן
דאָרטן מענטשן אוף דעם גראניט אף א פונדאמענט פאר דער
סטאנציע. צוגייענדיק צו דער הרעבליע, וועט זיך דאָס וואסער
פאנאנדערפאלן אף צוויי ארבל. איינער אפן לינקן ברעג פאר
די שליוון — מיר וועלן נאָך זיין דאָרטן — און דער צווייטער
אהערצו, פאר די טורבינעס פון דער עלעקטראָסטאנציע. אין די
פאָדערשטע ווענט פון דער סטאנציע וועלן געמאכט ווערן
אזעלכע דורכגאנגען, וועלכע וועלן דערנאָך איבערגיין אין ריי-
זיקע שטאָלענע טרויבן מיט א דיאמעטער פון 6 מעטער. ווי
איך האָב אייך שוין געזאָגט, וועט די הרעבליע געבן יענע מעכ-
טיקע וואסער-קראפט, וואָס וועט, זוכנדיק אן אויסוועג, א לאַז
טון זיך אין די טרויבן צו די טורבינעס; און אונטער דעם דראנג
פון דער אָ וואסער-קראפט וועלן זיך נעמען דרייען די טורבי-
נעס. די טורבינעס, ווייסט איר דאָך שוין, זינען אזעלכע גוואל-
דיק גרויסע רעדער מיט פליגלען. דאָס וואסער וועט מיט א
גרויסער קראפט פאלן אף די אָ פליגלען. די פליגלען פון די
טורבינעס וועלן נישט אויסהאלטן דעם דראנג פונעם וואסער
און זיי וועלן זיך נעמען באוועגן. אזוי ארום וועלן זיך נעמען
דרייען די שטאָלענע וואלן, וואָס זינען מיט זיי פארייניקט. די
וואלן זינען פארייניקט מיט די גענעראטערס, וווּ ס'וועט זיך
שאפן דער עלעקטרישער שטראָם.

— סיוועט זײַן אסאך טורבינעס?

— אזוינע טורבינעס, וואָס זאָלן אָף אײַן וואל זײַן פארייִ-
ניקט מיט א גענעראטער, וועלן זײַן צען, צו 80 טויזנט פערד-
קראפט, ווייסט איר, צו וואָס איז דאָס גלײַך? אנו, ווער וועט
זאָגן?

— א פערד־קראפט, דאָס איז אזא שטארקײַט פון דער מאַ-
שין, וואָס איז גלײַך צו 75 קילאָגראם־מעטער אין א רעגע, —
האָט זיך עמעצער אָפגערופן.

— א פערד־קראפט איז גלײַך צו דער קראפט פון 10
מענטשן, — האָט צוגעגעבן א צווייטער.

— גוט. איר האָט דערקלערט. אצינד געדענקט־זשע, אז
סיוועלן זײַן 10 גענעראטערס, וואָס יעדערער פון זיי וועט האָבן
צו 55 טויזנט קילאָוואט. און וואָס איז אזוינס קילאָוואט?

— א קילאָוואט דאָס איז אזא מין מאָס, מיט וועלכער מע
מעסט די ארבעט־פעיקײַט פון דער מאשין. דאָס איז טויזנט
וואט. א קילאָוואט איז גלײַך צו 1,36 פערד־קראפט. איז אָט וועט
דידאָזיקע סטאנציע געבן 800 טויזנט פערד־קראפט, וועלכע
וועלן געבן 555 טויזנט קילאָוואט. די ענערגיע וועט אויסגע-
נוצט ווערן פאר א גרויסער צאָל זאוואַדן און פאבריקן, וואָס
וועלן זיך געפינען אפן דניעפערבוי. די הויפט־געברויכער וועלן
דאָ מיסטאָמע זײַן דאָנבאס, קריוואַראָג און דניעפראַפעטראָווסק.
דער דניעפערבוי וועט ארומכאפן אראַיאָן, אין וועלכן סיוועלן
ארייַנגיין דניעפראַפעטראָווסקער קרייז, קריוואַראָגער, זאפאָראַ-
זשער, מעליטאָפאָלער, ניקאָלייעווער, אָדעסער און טיילווייז
דער כאַרקאָווער קרייז.

— איך האָב געהערט, אז סיוועט זײַן ביליקע ענערגיע, —
האָט א פּיאָנער געפרעגט, — וואָס־זשע הייסט עס?

— אָט וואָס דאָס הייסט. מ'האָט אויסגערעכנט, אז דער שטראָם פון דער-אָ סטאנציע וועט קאָסטן צו $\frac{1}{4}$ קאָפּיקע א קילאָ-וואַט-שאָ. פארגלייכט איצט ווי ביליק עס איז. אשטייגער: אף די מאַסקווער און לענינגראדער דאמף-סטאנציעס קאָסט דער עלעקטרישער שטראָם 6 קאָפּיקעס א קילאָוואַט-שאָ. אפן וואָל-כאָובוי — 3 קאָפּיקעס, אין כאַרקאָוו — 25 קאָפּיקעס, אין זאפאָראָ-זשיע — 35 קאָפּיקעס. אָט זעט איר שוין אצינד, אז דער שטראָם פון דניעפערבוי וועט זײַן ביליקער פאר אלע.

$\frac{1}{4}$ קאָפּיקע — דײַאָ ברוכצאָל האָט בא די פּיאָנערן אין די נאָטיץ-ביכלעך פארנומען דאָס ערשטע אָרט.
— און אף א וואַסערע זאוואַדן וועט עס אָנקומען די ענערגיע?

— אף די זאוואַדן פון דניעפראַווער קאָמפּינאט. דער דניע-פערבוי נעמט ארײַן אין זיך א רייע זאוואַדן, וואָס וועלן אופ-הייבן אונדזער אינדוסטריע און די שוצפעיקייט פון לאַנד. דאָס זײַנען: (1) אליומין-זאוואַד, (2) פּעראַ-מאנגאן-זאוואַד, (3) זאוואַד פון קאָלירטע מעטאלן, (4) עלעקטראַ-כעמישער און (5) עלעק-טראַ-מעטאלורגישער. דאָס וועט זײַן, ווי וו. טשובאר האָט געזאָגט, דער גרעסטער שריט אף צו אינדוסטריאַליזירן דאָס לאַנד. אָט וועל איך איך ברענגען א ביישפּיל. אינעם איצטיקן מאָמענט פארנעמט אליומיני דעם ערשטן אָרט, לויט זײַן געברויך אין דער אינדוסטריע. פאר אווטאָ-און אַעראַ-בוינג איז דאָס דער סאמע נייטיקסטער מאטעריאַל. פריער פלעגן מיר ארײַנפירן אליומיני פון אויסלאַנד צו 24 רובל פאר 16 קילאָגראם, און אצינד וועט אונדז דער דניעפערבוי געבן צו 16 רובל פאר 16 קילאָגראם. 8 רובל עקאָנאָמיע; אין א יאָר וועט זיך אָנעמען א גאנץ גרויסע אָפּגעשפּאַרטע סומע. די קינסטלעכע באמיסטיקונג,

וואָס ווערט דאָ אויסגעארבעט, וועט אופהייבן די גערעטעניש.
די פערספעקטיוון זיינען גרויסע. דער דניעפערבוי וועט אונדז
מיטהעלפן אינעם קורצסטן טערמין צו אָניאָגן און איבעריאָגן
די אינדוסטריעלע אנטוויקלונג פון די פאָרגעשריטענע קאפּי-
טאליסטישע לענדער. דער דניעפערבוי וועט שפילן אן אָנפירנ-
דיקע ראָלע אין דער אינדוסטריע. ער וועט צונויפבינדן
די לאנדווירטשאפט מיט דער אינדוסטריע און וועט פאר-
שטארקן דעם צוזאמענבונד פונעם ארבעטער-קלאס מיט די
פוייעריים.

— הויהווי! — האָט זיך פלוצים צעפּיפט א סירענע. ס'האָבן
זיך צעהודעט די לאַקאָמאָטיוון. די עקסקאוואטערס האָבן זיך
צעטראַסקעט און זיי זיינען ארויסגעקראָכן פון גרוב, וווּ זיי
האָבן אקז געדלובעט די שטיינער.
נאָך א סירענע...

דער לעקטער האָט אָפגעשטעלט דעם שמועס.
— לאַמיר ארויסגיין פונדאנען. — האָט ער געזאָגט, — באלד
וועט מען רייסן דעם גרונט.

דער זייגער האָט געהאַלטן 12. ס'איז פונקט דער איבעריים
צום וואַרעמעס. די ארבעטער האָבן זיך אוועקגעלאָזט צו דער
פאבריק-קיך. די מאשינעס זיינען ארויסגעקראָכן און באהאלטן
זיך אין זיכערע ווינקלען, קעד"י פאם אופרייס זאָל זיי נישט
טרעפן קיין שלעכטס. אפן גרונט זיינען צווישן די שטיינער
איבערגעבליבן נאָר די אופרייסער. ארויסגייענדיק פונעם אופ-
רייס-ראיאָן, האָבן די גרופע פּיאָנערן באגעגנט מאסע-פורן. אף
די פורן זיינען געשטאנען עפעס אזעלכע מעטאלענע בלעכן.

— אָ-אָ! די ארבעטער זיינען אוועק עסן וואַרעמעס, און
אהערצו פירט מען מילך? — האָט זיך פארכידעשט אָפגערופן

אָדאַרקאַ. און בעעמעס האָבן טאַקע די בלעכענע קיילים דער-
מאָנט אָן די קאַנען, וואָס דער צעאַרבעקאַפּ פירט אין זיי פא-
נאַנדער מילך. פון די בלעכן האָט זיך געצויגן א גרין שטראַך-
מעלע רויך.

— וואָס־זשע איז דאָס פאַר א מילך. אז עס גייט פון דעם
א רויך? — האָט איר א כאווער אָפגעענטפערט. — דאָס איז עפעס
אַנדערש.

אינדערציט ווי די שילער האָבן זיך דאָ געשפאַרט איבער
די סוידעסדיקע בלעכן, איז צו זיי צוגעגאַנגען דער לעקטער.
עד האָט דערהערט זייער שמועס...

— דאָס איז פליסיקער זויערשטאָף. מע רייסט מיט אים און
דעם שטיין. קומט, כוועל אייך דערנאָך דערציילן.

די עקסקורסאַנטן האָבן זיך אופגעהויבן הויך אפן באַרג, אזוי
אז זיי האָבן אלץ געקענט זען: די ברעגן, דעם אינדזל כאַרטיי-
צע, דעם דניעפער, די פעלדזן. זיי האָבן זיך צוגעזעצט. דער וואָך
זשאַטע האָט ארויסגענומען זיין פאָטאָ־אַפאַראַט און אָנגעשטעלט
אים אף צו אָפּפאָטאָגראַפירן דיִיאַ שיינע גרופע פּלאַנערן.

דערווייז, ווי דער עלטסטער האָט דאָ געשמועסט מיטן לעק-
טער וועגן דעם פאָטאָ־בילד, האָט נאָכאַמאָל א פּיף געטון די
סירענע, אף דער לינקער זייט אויך. לאנג געפּיפט... דערנאָך
איז אדן שטיל געוואָרן. מע הערט נישט קיין גערויש. און אָט
באווייזט זיך פלוצלים אף דער לינקער זייט א ווייסער זייט
רויך, און א הורבע שטיינער צעטראַגט זיך, און דערנאָך דער-
לאנגט עס א זעץ. אופגעריסן. נאָך א זייל רויך מיט שטיינער,
נאָך א זעץ. אָט באווייזט זיך אף דער רעכטער זייט אויך א
רויך, און אף די פעלדזן האָט עס גענומען רודערן און טראס-
קען. מע רייסט די גראַניט־ברעגן, מע גלייכט זיי אויס.

די עקסקורסאנטן שטייען פארקישעפטע. זיי זעען צו דעם
קאמף פונעם מענטשן מיט דער נאטור.
- איבער די שטילע סטעפעס טראָגן זיך אופרייסן.

זיך געפאקט

ווארעמעס האָבן די עקסקורסאנטן געגעסן אין דער קיך-
פאבריק. דאָס איז אַראַכוועסדיק, ריין, ליכטיק הויז. די עקס-
קורסאנטן האָבן צוגעקוקט. ווי אזוי מע קאָכט דאָ דאָס עסן.
אַט וועלן זיי עס האָבן צו דערציילן אינדערהיים. דאָס עסן
קאָכט זיך אף דאמף אין גרויסע קעסלען. קיין פֿייער. זעט מען
ערגעץ נישט, קיין קיך-איפעש הערט מען נישט. ריין אומעטום.
טשיקאווע, ווי ס'ע וואשן זיך די טעלער. לאנג-זינען די כעוורע
געשטאנען בא דער-אַ מאשין. דאָ איז אלץ מעכאניזירט, ווייל
מע דארף צוגרייטן עסן פאר עטלעכע טויזנט ארבעטער און
עקסקורסאנטן, וואָס קומען אָן אהערצו טאָג-טעגלעך.
נאָך ווארעמעס זינען די כעוורע אוועק אַפרוען אין זייערע ווא-
גאַנעס. מע איז ארויס פון דער פאבריק; אייניקע האָבן זיך גע-
קויפט אף אַנדענק קארטלעך פון דער דניעפערבוי-לאנדשאפט
און פיכעלעך וועגן דניעפערבוי. דאָס האָבן זיי טאקע געקויפט
דאָ גלייך אין קיאָסק. אייניקע זינען צוגעגאנגען צו א רעדל
אַרבעטער און פארפירט מיט זיי א שמועס וועגן זייער לעבן.
די ארבעטער זינען זייער גערן א בארים טון זיך אפיסל און
דערציילן וועגן זיך. ס'איז אוועק א לעבעדיקער שמועס. די
פּיאָנערן האָבן זיך דערוויסט, אז די ארבעטער האָבן צוויי טע-
אטערן: א זומער-טעאטער מיט 1500 ערטער און א ווינטער-
טעאטער מיט 1300 ערטער.

צווישן די ארבעטער פירט זיך א גרויסע קולטור-ארבעט.
כוצדעם געברויכן נישט די ארבעטער אפן דניעפערבוי קיין
אלקאהאָל-געטראנקען.
די ארבעטער אָרגאניזירן פריגאדעס און זיי פארמעסטן זיך
אין דער ארבעט. די סאָציאליסטישע פארמעסטונג האָט דאָ גע-
פונען א הייסן אָפקלאנג.
וואסיל קאָניק און טיכאָן סטעפאנאָוו זיינען צוריק אוועק צו
דעם אָרט פון דער ארבעט. וואסיל איז א קינסטלער. ער מאַלט
שוין גאנץ נישקאָשעדיק. אין שול גיט מען אים שטענדיק בא-
מאָלן די וואנטצייטונג און ארבעטן פאר פארשיידענע אויס-
שטעלונגען. ער איז מיט טיכאָנען כאוויירים. זיינען זיי טאקע
אוועק איניינעם. זיי זיינען געשטאנען אביסל לעבן דעם עקס-
קאוואטער, לעבן דעם הויכן הויז פון דער שטיין-מיל. דערנאָך
זיינען זיי צוגעגאנגען צו דעם האפן פון דניעפערבוי. דאָרט
איז געשטאנען א קאטער. ער פירט אריבער ארבעטער אפן
צווייטן ברעג און אפן אינדזל כאָרטיצע. האָבן זיך דאָ די יאט-
לעך אוועקגעזעצט אפן שטיין. וואסיל האָט ארויספאקומען זיין
מאָל-ביכל און א בלייזער. ער האָט מיטן אויג אראָפגענומען א
מאָס פונעם דאמפער און ער מאַלט זיך אזוי; און טיכאָן זיצט
זיך סטאם אזוי און ער קלייבט איבער די שטיינער. ער קלייבט
זיך א קאָלעקציע. דער קאטער קומט ארויס שייין. אָט איז שוין
פאראן דער קאָנטור, אָט נעמט ער שוין פארמאָלן, לאָזן אָבער
די פליגעלעך נישט לעבן, זיי קריכן אין נאָז אריין, אין די
אויערן, אויגן, זיי זעצן זיך אפן געמעל. וואסיל טרייבט זיי
אוועק, זיי ווערן אָבער אלץ איינגעגעסענער און קריכן ווידער.
ס'איז שוין מער קיין קויעך נישטאָ פון זיי. ער טוט זיך א כאפ
אוף און לויפט אוועק, נאָך אים לויפט אויך טיכאָן. באם סאמע

פרעג איבערן שטיין (פונעם צעשטערטן פעלדז „באָגאטיר“) לויפן זיי. צוגעלאָפן צו עפעס א פֿריקל; אונטערן פֿריקל שטראַמט אראָפּ דאָס וואסער אין דניעפער ארין, אזוי ווי דורך א קאנאלעכל, פונדאנען עפנט זיך א פֿרעכטיקע לאנדשאפט. גלייך פאר זיי האָט זיך דאָ אויסגעשפּרייט צווישן די הויכע גראניט־ברעגן דער אלטער דניעפער. קינקס — די פֿרייטע וואַסער־שטרעקע. איבער איר קלעטערן די פעלדזן. סיקריכט ארום די ערדגראַב־מאשין. דער אינדזל כאַרטיצע צעטיילט עס דאָ דעם דניעפער אפן אלטן און נײַעם דניעפער.

וואסילן געפעלט די לאנדשאפט. ער האָט זיך אנידער־געזעצט מאָלן. טיכאָן איז אראָפּ צום וואסער, אויסגעטון די שיך און גענומען זיך וואשן די פיס. דאָ איז שטיל, רויק און קיין פליגעלעך זינען נישטאָ. ערגעץ ווייט דאָרט הערט זיך א גערודער. ווייט איבערן דניעפער פאָרן אום מאַטאַר־שיפלעך. נאָך ווייטער זיצן אפן ברעג פישערס מיט ווענטקעס. וואסיל איז צוגעפאלן צום געמעל, ער פירט ארויס א שטריך נאָך א שטריך.

פלוצלים דעהערט זיך א פֿיף. דאָס יינגל קוקט זיך ארום. אפן פֿריק שטייט א רויטארמייער און ער רופט אים צו זיך. וואסיל האָט פארבאהאלטן דאָס געמעל און ער איז אוועקגע־גאנגען. אויך טיכאָן האָט אייליק ארופגעכאפט אף זיך די שיך (נישט באוויזן נאָך גוט אָפּוואשן די פיס), און ער איז אוועק נאָך וואסילן.

— וואָס מאַלסטו עט דאָרטן? — האָט זיך דער רויטארמייער אָפּגערופן צו וואסילן, ווען ער איז צוגעגאנגען. וואסיל האָט דערלאנגט זײַן געמעל. דער רויטארמייער האָט לאנג געקוקט אפן געמעל און באלד:

— דאָקומענטן !
 די יאטלעך האָבן דערלאנגט זייערע עקסקורסיע־בילעטן.
 — וואָס, איר ווייסט דען נישט, אז דאָ איז נישט דערלויבט
 צו מאַלן? ווער זינט איר עס אזעלכע?
 — מיר זינען שילערס — עקסקורסאנטן... — האָבן די יאטן
 גענומען שטאמלען.
 — עפּשער זינט איר טאקע אי שילערס אי עקסקורסאנטן.
 אָבער אונטער אזא אויסזען, ווי איר האָט. און אונטער אן עק־
 סקורסיע־בילעט קאָן זיך אָפטמאָל באהאלטן א שעדיקער און
 א קאָנטר־רעוואָליוציאָנער.
 ער האָט נאָכאמאָל דערלאנגט א פּייה. ס'איז צוגעקומען א
 צווייטער רויטארמייער. דער דעזשורנע האָט איבערגעגעבן די
 יינגלעך צו יענעם רויטארמייער, און ער האָט זיך אָפּגערופּן:
 „פּיר זיי אוועק. זיי האָבן געמאָלט לעבן דער סטאנציע, אָט זיי־
 נען די געמעלן.“
 זינען די יינגלעך געוואָרן בלייך ווי די וואנט, זיי האָבן
 געציטערט און זיך געפלאָנטערט פארן רויטארמייער. מע האָט
 זיי ארעסטירט.
 „פארפאלן שוין אצינד די נעסיע צום לינקן ברעג — האָבן
 זיך די יאטן געקלערט, — מיר וועלן שוין גיט זען די שליוון!
 זיי וועלן זיך א כאפּטון און — מיר זינען נישטאָ... לאַזט אונדז
 אָפּ, מיר וועלן שוין מער נישט, מיר האָבן דאָך נאָר געמאָלט
 דעם פעלדז, — האָט זיך וואסיל געבעטן.
 דער רויטארמייער האָט געשוויגן. אפּן הויף פון דער צייט-
 זומליקער קראפּט־סטאנציע האָט זיך געפונען די קאנצעליאריע
 פון דער וואך. אהינצו האָט עס דער רויטארמייער אָפּגעפירט
 די יינגלעך, דאָרט האָט מען באטראכט די געמעלן און זייערע

דאָקומענטן און מע האָט זיי אָפגעלאָזט און אָנגעזאָגט אף ווי-
טער אָן דעם אָנפירער נישט גיין אין ערגעץ און נישט מאַלן.
די יונגלעך זינען שוין גערן געווען ארויסכאפן זיך פונעם
הויף אין זיי זינען שנעל אוועקגעלאָפן צו דעם סטאנציעלע,
ווי זייערע וואגאָנעס זינען געשטאנען, און ווי אלע כעוורע
האָבן זיך געמיטלעך אָפגערוט נאָכן ווארעמעס.

די שליוון

צוגעדאָפן צו דער סטאנציע, האָבן די יונגלעך דערהערט
מזויק שפילן. הינטער די געצעלטן האָבן זיי דערווען זייערע
כאוויזרים אויסגעשטעלט אין רייען, און פאָרויס האָט א מידי-
טער-אַרקעסטער געשפילט א מאַרש.

די יאטלעך האָבן זיך א לאַז געטון לויפן. ס'האָט זיך דער-
הערט א סאָמאנדע, און די רייען האָבן זיך אוועקגעלאָזט אפן
שליאך. די יונגלעך האָבן קאם אָנגעיאָגט זייער מאכנע.

— קיין קיטשקאס גייען מיר, — האָט מען זיי געענטפערט.
איבערן יונגיקן פארק אפן נאָמען פון דער אַקטואַבער-רע-
יואַליזציע זינען די פּאָנערן געגאנגען פארבן די ארבעטער-
היזער קיין קיטשקאס. אינײנעם מיט די אָנגעפאַרענע זינען
געגאנגען די דנעפערבוישע פּיאַנערן.

פון צווישן גרינע קוסטעס ארויס האָט זיך אין דער ווינט
גערויטלט קיטשקאס מיט זינע טשערעפיצע-דעכער. קיטש-
קאס — דאָס איז א דיטשישע קאַלאָניע, וואָס דיטשן פון דאנ-
ציג האָבן געגרינדעט אין 1789-טן יאָר, נאָך דער צעשטערונג
פון דער זאפּאַראָזשער סעטשױ. די אָנגעקומענע דיטשן האָבן

1) סידיטערשישע געמיינדע פון אוקראינער קאָזאקן.

זיך איינגעארדנט לעבן דעם אמאליקן קרארירער אריבערפאָר.
 געהייסן האָט דער-אָ אריבערפאָר איבערן דניעפער „קעטש-
 קעטש“, וואָס טײַטש: „גײ דורך, גײ דורך“. פון דײַאָ ווערטער
 האָבן עס די דײַטשן א נאָמען געגעבן זייער קאַלאָניע „קיטש-
 קאס“. די דײַטשן האָבן ארײַנגעבראכט מיט זיך אן אײַגנאר-
 טיקע קולטור, וועלכע האָט געווירקט אויך אָף דער ארומיקער
 באפעלקערונג. אדײַעם שטייט נאָך דאָס הויז פון די ערשטע
 קאַלאָניסטן אין 1789. דאָסדאָזיקע שטיבל דערמאָנט א האַלענ-
 דישע דאָרפישע כאטע. לעבן דעם שטיבל וואקסן צוויי אלטע
 ביימלעך. זיי זײַנען אויך דאָ פון די ערשטע בירגער. די קאַלאָ-
 ניסטן היטן אָפּ די דאָזיקע כאטקע. און זיי טראכטן אריבער-
 טראָגן זי אָף א בײַעם אָרט, ווי אן אַנדענק פון פארצײַטן, ווען
 זייערע זיידעס נאָך זײַנען אהערצו אַנגעקומען אינעם פוסטן
 סטעפּ; וואָרום צום פערטן בײַיאָר וועט קיטשקאס פארטרונ-
 קען ווערן.

מיט פריילעכע געזאנגען זײַנען די פּיאָנערן דוּכגעגאנגען
 איבער די קיטשקאסער גאסן, און פון דאָרטן צום האפן. דאָ
 האָבן שוין עטלעכע מאָטאָר-שיפלעך געווארט אָף זיי. מאכנעס-
 וויז האָבן זיי זיך ארײַנגעזעצט אין די שיפלעך. סײַהאָט זיך
 צערוישט דער מאָטאָר, צעסאפעט זיך, זיך אויסגעדרײַט און זיך
 שנעל אוועקגעלאָזט איבערן דניעפער, שניידנדיק זײַנע כווא-
 ליעס. אייניקע עקסקורסאנטן האָבן געכאפט מיט די הענט די
 כוואליעס, געפּליוסקעט זיך אינעם וואסער. דער ביסטערער
 שטראָם האָט אונטערגעכאפט דאָס שיפל און עס אוועקגעטראָגן
 מיט זיך, דער מאָטאָר האָט אים אָבער בײַגעקומען און גאָר
 גיך איז שוין דאָס שיפל צוגעשוּומען צום ברעג. אונטערן לינקן
 ברעג שטײַגן ארויט פון וואסער פעלדזן. אָף אײַן פעלדז אַזא,

סאמע אנטקעגן קיטשקאס, שטייט א גיפסענער לייב. די פיס זיי-
נען בא אים אָפגעקלאפט. דאָס איז דער איינציקער זייכער פון
דער אמאָליקער דײַטשישער סאנאטאָריע „אלעקסאנדער-פאד“.
מיט געלעכטער און שטיפערײַ האָבן זיך די כעוורע ארויס-
געזעצט און זיי האָבן טייקעף גענומען ארופקריכן אפן שפיי-
ציקן בארג. דאָ הערט זיך א פײַפערײַ, א גערודער, דאָ זײַנען
אויך פאראן לאַקאמאָטיוולעך, קראנען און עפעס נאָך מאשינען
אזוינע. די כעוורע זײַנען געקראָכן צווישן שטיינער, קלעצער
און אייזן. אז זיי זײַנען ארופגעקראָכן אינדערהייך אפן בארג
האָבן זיי א קוק געטון אראָפ. אונטן האָבן זיך געשפרייט פרייטע
און טיפע יארן, איינער טיפער פונעם אנדערן. אפן דעק האָבן
זיך געטומלט פארשטויבטע ארבעטער. צווישן זיי האָבן זיך
אזוי ווי שלאנגען געוויקלט און געדרייט גראָבע דראָטן. די
דראָטן האָבן זיך פארייניקט מיט די בויער-מאשינען, וואָס די
ארבעטער האָבן מיט זיי געבויערט דעם שטיין. אייגנטלעך האָבן
נישט די ארבעטער געבויערט, נאָר די בויער-מאשינען אליין
האָבן זיך מיט א קריצערײַ אריינגעשניטן אינעם שטארקן גראניט
די ארבעטער האָבן זיי נאָר געהאלטן. די ארבעטערס הענט
האָבן זיך דערפון געטרייסלט. צענדליקער בויער-מאשינען
האָבן געבויערט און געזונגען דערפײַ עפעס א באזונדער ליד.
אינעם צווייטן יאר זײַנען ארומגעקראָכן עקסקאוואטערס. זיי
האָבן פאנאנדערגענומען די אייזערנע פינגער, געשארט מיט
זיי, אָנגעכאפט די שטיינער, פעסט אָנגעכאפט. אופגעהויבן אינ-
דערהייך און אויסגעשאָטן אין דער פלאטפאָרמע. לעבן די
עקסקאוואטערס האָבן קראנען איבערגעטראָגן ריזיקע שטיקער
גראניט. דער לאנגער יאר מיט זײַנע טרעפ האָט זיך אף לינקס
אוועקגעצויגן ערגעץ ווייט.

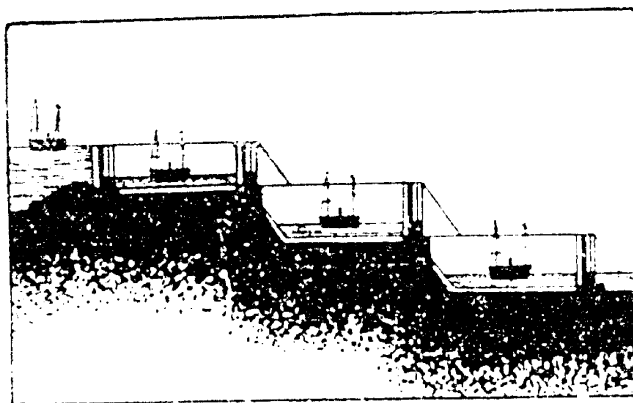
— דאָס וועלן זײַן שליוון, — האָט דער אָנפירער געענטפערט
אף די פראגן פון די פּיאָנערן, — צו וואָס זײַנען די יארן?
דאָס זײַנען די שליוון, וואָס די דאמפערס וועלן דורך זיי דורכ-
פאָרן די הרעבליע.

— ווי אזוי־זשע וועלן זיי דורכפאָרן, אויב פאר דער הרעב-
ליע וועט דער וואסער־שטאנד זײַן אזש מיט 37 מעטער הע-
כער איידער דער וואסער־שטאנד נאָך דער הרעבליע?

אף דער־אָ פראגע האָט דער לעקטער אף דער ערד אָנגעצייכנט
די סכעמע פון די שליוון. פון דער סכעמע האָבן די פּיאָנערן, גע-
וויינטלעך, גאנץ ווייניק פארשטאנען. נאָר אז דער לעקטער האָט
זיי גענומען דערציילן און באווייזן מיטן שטעקעלע — וואָס און
ווי אזוי, האָבן שוין אלע פארשטאנען.

— אָט אזוי גייט די הרעבליע, אָט איז די הידראָ־עלעקטראָ-
סטאנציע אפן רעכטן זײַט, און אָט דאָס זײַנען די שליוון.
מיר שטייען טאקע איצט פונקט אף דעם אָרט. די שליוון וועלן
באשטיין פון דריי קאמערן. איר זעט די טרעפּ, וואָס זײַנען דאָ
געמאכט, דאָס זײַנען קאמערן. יעדער קאמער וועט האלטן אין
דער לענג 120 מעטער, אין דער ברייט 18 מעטער, אין דער
טיף 16 מעטער. דער גאנצער שליוון־דורכגאנג וועט האָבן די
לענג 450 מעטער. איינע פון דער אנדערער וועלן זיך די קא-
מערן פארמאכן מיט באזונדערע שליוון־טויערן. אז א דאמפער
וועט צוגיין צו די שליוון, וועט מען אים אריינלאָזן אָט אין דעם אָ
קאָרידאָרל, דערנאָך וועט מען אָפעפענען דאָס ערשטע טויערל,
דאָס וואסער וועט זיך אריבערגיסן אין דער ערשטער קאמער און
דער דאמפער וועט אריבערגיין אין דערדאָזיקער קאמער, נאָכ
דעם וועט מען דעם ערשטן טויער פארמאכן און אָפעפענען
דעם צווייטן טויער און דער דאמפער וועט אריבערגיין אין דער

צווייטער קאמער. דערנאָך שוין אין דער דריטער. דאָס רעגור-
 לירן דעם וואסער-שטאנד אין די קאמערן וועט עס אונדז געבן
 די מעגלעכקייט צו דורכלאָזן די דאמפערס. פארשטאנען? גאנץ
 לייבט, נישט עמעס? פארצייכנט-זשע בא זיך. דער דאמפער
 וועט דורכגיין די שליוון פאר א שאַ מיט 12 מינוט, פאר א יאָר
 וועלן די שליוון דורכלאָזן 100 מיליאָן פוד מאסע; דאָס וועט
 אריינברענגען דער מעלוכע 1,5 מיליאָן רובל רעוועך א יאָר.

צעשניט פון א שליוון-האנאל.

— און וואָס זיינען דאָס פאר א בויער-מאשינען? — האָט א
 שילער געפרעגט, באווייזנדיק מיט דער האנט.
 — גוט, וואָס דו האָסט דערמאָנט. איר געדענקט, אף דער
 רעכטער זייט האָבן מיר פארן אופרייס באגעגנט א פור מיט
 בלעך-קאנען. איר האָט געזאָגט, אז בא אייך פירט דער צעארב-
 קאָפּ מילך אין אזעלכע קאנען; דאָס האָט מען אָבער געפירט
 נישט קיין מילך, נאָר פליסיקן זויערשטאָף צוליב די אופרייסן.
 קעדיי צו אופרייסן דעם גראניט-בויערט מען אויס אָט מיט די-
 אַ בויער-מאשינען א טיף רערל, אינעם רערל שטעקט מען
 אריין פאטראָנעס מיט האַלענדישער סאזשע און מיט אָנגעגאָ-

סענעם פליסיקן זויערשטאָף. דערפון ווערט געשאפן דער אופֿ-
רײַס־מאטעריאַל, וועלכן מע צינדט אָן מיט אן עלעקטרישן
פונק. די ארבעטער אנטלויפן, געוויינלעך, דער פאטראָן רײַסט
אוף, און דער פעלדז פליט אין דער לופטן. איר האָט געזעען, ווי
אזוי סע פליען די שטיינער?

— אָט מיט דעם־אָ פליסיקן זויערשטאָף רײַסט מען עס אהין
און אונדז האָט מען געזאָגט, אז מיט דינאמיט:

— דינאמיט, פארשטייט איר זיך, איז סאקאָנעדיקער באב
אופרײַסן; ווען מע לייגט אים אריין אין מע צינדט אים אָן,
רײַסט ער אוף, אָבער סײַקען זיך מאכן, אז ער זאָר נישט אופֿ-
רײַסן אויך און אזעלכע נישט־אופגערויסענע דינאמיט־רעזערוון
מאכן דערנאָך אָן גרויסן שאַדן. זיי קאָנען אופרײַסן שפעטער,
בעשאס די ארבעטער וועלן שוין זײַן דערבײַ, סײַקען אופרײַסן
אפילע אין א כוידעש ארום. שטעלט זיך אליין פאַר, וואָס פאַר
אן אומגליק עס קאָן געשען. און דער פליסיקער זויערשטאָף,
אויב ער רײַסט נישט אוף, דאמפט ער זיך אויס אין מעשעך
פון 20 מינוט און דעמאָלט איז ער שוין נישט געפערלעך. דעם
פליסיקן זויערשטאָף מאכט מען דאָ טאקע אף די זאוואַדן. מיט
א באזונדערן אפאראט אזא— א קאָמפּרעסאָר, זייגט מען אריין
אינעווייניק לופט, און מע פרעסט זי צונויף ביז 200 אטמאָס־
פער. די לופט ווערט דאָ אָפגעקילט, ווערט דערפירט ביז צו
מינוט 184° טעמפּעראטור און ווערט פארוואנדלט אין א פלי-
סיקײַט, דערבײַ ווערט פון איר אויסגעדאמפט דער אזאָט, ווייל
אזאָט זינדט בא א טעמפּעראטור פון צען גראד נידעריקער ווי
זויערשטאָף. דער אזאָט דאמפט זיך אויס און סײַבלײַבט איבער
נאָר דער פליסיקער זויערשטאָף, וועלכן מע גיסט עס טאקע
אריין אין באזונדערע בלעך־קײלים— טערמאָסן, אזוי ווי גע-

וויינלעכע פליסיקייטן. אָט די-אַ טערמאָסן מיט פארשיידענעם
זויערשטאָף האָט איר עס היינט געזעען אף יענער זייט. זיי זיי-
נען ענלעך צו מיקר־קאנען. געבויט איז דער טערמאָס אזוי:
אין דעם בלעך גייט אריין אזא מין גלעזערנע קיילע, אין וועל-
כער מע גיסט אָן דעם זויערשטאָף, און קעדיי עס זאָל זיך נישט
אָנוואַרעמען. האָט די קיילע דאָפלטע ווענטלעך. צווישן וועלכע
ס'איז אויסגעפאָמפעט די לופט. דאָרט איז אַ כאָלאָל, וואָס פירט,
ווי באוויסט, נישט דורך קיין וואַרעמקייט. איז אָט אין די-אַ
טערמאָסן פירט מען עס דעם זויערשטאָף. פליסיקער זויער-
שטאָף איז ווי אן אופרייס־מאטעריאל. שטארקער און זיכע-
רער פון דינאמיט, און כוזדעם קאָסט ער טאקע ביליקער.
הערט נאָר -- 1 קלגר. דינאמיט קאָסט 3 ר. 50 קאָפ. און אַ קלג
זויערשטאָף צום אופרייסן קאָסט נאָר 67 קאָפ. היינט פארשטייט
איר שוין, וויפל מיר שפאָרן איין דערוף.

— און וויפל וועט קאָסטן די גאנצע בויונג?

— זי וועט קאָסטן 200 מיליאָן רובל און אויסקויפן וועט זי

זיך אין מעשעך פון 5 יאָר.

אויסגעהערט די דערקלערונגען. זינגען זיך די פיאָנערן פא-
נאנדערגעגאנגען אין באזונדערע ערטער איבער דעם גאנצן
פלאץ פון דער ארבעט. ווער ס'איז אפילע אראָפגעקראַכן אפן
דעק פונעם שטיין, וווּ די ארבעטער האָבן געבויערט דעם שטיין.
ס'איז אָנגעקומען דער אָונט. ווייניט־ווי האָבן גענומען
פינקלען עלעקטרישע לעמפעלעך.

— ס'איז שוין צייט גיין עסן וועטשערע. דער עלטסטער טרו-
בעט, און די פיאָנערן לאָזן זיך ווידער איינציקווייז לויפן צו די
מאָטאר־שיפלעך. די מאָטארן האָבן זיך צעהודעט, אוועקגע-
פארן...

גאָלדענע פאסן פון די לאמטערנס האָבן איבערגעווירעט
דעם דניעפער פון אלע זייטן. אף ביידע ברעגן און ווייט אפן
כאָרטיצע-אינדזל האָבן זיך צעשיינט עלעקטראָ-שטערנדלעך.
איבערן קיטשקאסער בריק האָט דורכגעטראכעט א צוג.
לעבן! א ווונדערלעך ליד צונויפגעוועבט פון ליכט און
קלאנגען. דאָס ליד פון ארבעט.

כאָרטיצע — א גאָרטן-שטאָט

אפן צווייטן טאָג האָבן די פּיאָנערן צווייטער עקסקורסירט צו
דעם אינדזל כאָרטיצע. פון קיטשקאסער ברעג האָט זיי דער
דאמפער „טשופאר“ געפירט איבערן נייעם דניעפער און גע-
טריבן דערפון מיט זיינע רעדער די מוטנע וואסערן. זיי זיינען
געפאָרן פארפון די פעלדזן. פון רעכטס האָט זיך געטונקלט
דער הויכער קאָפּ פון כאָרטיצע. לינקס האָבן זיך איבערן דניע-
פער געדרענגט די פעלדזן — די „קאטערינענער קרעסלע“, דער
„דעמבענער“ די „סטויפעס“, און ווייטער „דער נארישער“.
— פּיאָנערן און שילער! הערט נאָר. — האָט זיך דערטראָגן
א קאָל פונעם קאפיטאן-בריקל. אלע האָבן זיך ארומגעקוקט.
אפן בריקל איז געשטאנען אן אלטיטשקער. דאָס איז דער אָנ-
פירער פון דער עקסקורסיע אפן אינדזל כאָרטיצע, דער מיט-
גליד פון דער זאפאָראָזשער געזעלשאפט פאר קאנטקענטעניש,
איוואן איוואנאָוויטש כמיראָוו — אזוי האָבן זיך שפעטער די
עקסקורסאנטן וועגן אים דערוויסט. ער פירט טאָמיד דורך אָן
א שיר עקסקורסיעס פאר די, וואָס קומען אָן אפן דניעפערבוי.
— מיר פאָרן אצינד מיטן נייעם דניעפער, און דער אלטער
איז אוועק אהינצו, דאָרט. — ער האָט באוויזן מיט דער האנט אף

לינקס. — ארום אונדז געפינען זיך דאָ היסטאָרישע ערטער. דאָ
האָבן זיך אמאָל געשלאָגן מענטשן מיט מענטשן. און אצינד
שלאָגן זיך מענטשן מיט דער נאטור, זיי בויען א ריזיקן ביי
ניען — דעם דניעפערבוי. די אמעריקאנער האָבן געזאָגט, אז דאָ
וועט זיין דער צווייטער ניו־יאָרק, און מיר וועלן זיי זאָגן. אז דאָ
וועט זייט א שטאָט נאָך שטארקער פאר ניו־יאָרק. טוט נאָר א
קוק ארום און ארום, וואָס פאר אן ארבעט דאָ גייט אומעטום. און
צוריק מיט צוויי יאָר איז דאָ געווען נאָר סטעפ און פעלדזן.
דעם סטעפ קען מען שוין אצינדער נישט דערקענען, און פון די
פעלדזן איז שוין אויך אסאך אף דער וועלט נישטאָ. אָט האָט
מען אופגעריסן דעם סאגידאטשני־פעלדזן, דער „באָגאטיר“ איז
שוין אויך נישטאָ. דאָ וועלן די מענטשן אַפּרייניקן א גלייכן
וועג פארן דניעפער. אָט זעט איר דעם „נארישן“ פעלדזן, ער
וועט שוין אויך באלד נישט סטייען...

— און פארוואָס רופט מען אים „דער נארישער“? — האָט
דעם אלטיטשקן איבערגעשלאָגן איינער א צוהערער.
— דו פרעגסט, פארוואָס „דער נארישער“? דערפאר, פרו־
דערל, ערשטנס, וואָס ער האָט זיך צעלייגטווי א נאר אפן מיטן
וועג, צווייטנס, וואָס אף אים פלעג מען ווילד און נאריש פא־
שטראָפן די קאזאקן; דריטנס, דערפאר וואָס פון דעם־אָ פעלדזן
האָבן זיך נארישע מיידלעך און באַכורים געוואָרפן אין דניע־
פער ארײַן...

— אף־דעם־אָ נארישן פעלדזן האָט מען נישט לאנג געפונען
רעשטלעך פון מענטשן פון דער שטיין־טקופע...
נאָך פיל טשיקאווע זאכן האָט זיי איוואן איוואנאוויטש אָנ־
דערציילט, אזש ביז „טשובאר“ האָט דערלאנגט א פּיף און איז
צוגעפאָרן צום ברעג. זיי האָבן זיך ארויסגעזעצט.

לעפן דעם כאַרטיצער ברעג זײַנען ארומגעלאָפן „קוקאוּ-
 קעס“ (קליינע לאַקאָמאָטיוולעך) און געפירט וואַגאַנדלעך מיט
 ערד-גראַפערס האָבן פאנאנדערגעדלופעט די בערג, אָנ-
 געשאַטן אין די וואַגאַנעטקעס זאמד. די לאַקאָמאָטיוולעך האָבן
 די אָנגעפילטע וואַגאַנעטקעס ערגעץ אוועקגעפירט און באלד
 אומגעקערט זיך מיט פוסטע. דאָ גלייך האָט זיך געהויבן אהוי-
 כער אייזערנער שטאנג, פונקט אזא מין שטאנג איז אויך גע-
 שטאנגען אף דער אנטקעגנדיקער לינקער זייט. די שטאנגען
 זײַנען איבערגעפלאַכטן מיט שטארקן דראַט. מיט דעם דראַט
 זײַנען עס איבערן דניעפער איבערגעלאָפן די וואַגאַנעטקעס.
 — דאָס בויט מען א נײַעם בריק איבערן דניעפער, — האָט
 איוואן איוואנאָוויטשגעזאָגט, — וואָרום דעם קיטשקאסער בריק
 וועט מען אראָפנעמען. דאָ וועט דורכגיין א נײַע אייזנבאן-ליי-
 נייע, די „אויבערמאגיסטראל“, וואָס וועט גיין פון דאָנבאס, פון
 דער סטאַנציע דעמוריןאָ דורך כאַרטיצע קיין קריוואָראָג, ביז
 דער סטאַנציע מארגאַנעץ. צוליב דער-אַ אייזנבאן בויט מען איצט
 צוויי בריקן. איינעם אָט דאָ, וווּ איר שטייט, איבערן נײַעם דניע-
 פער אין דער לענג פון 715 מעטער, און דעם צווייטן איבערן
 אלטן דנעפער אין דער לענג פון 224 מעטער. אונטער די-אַ
 בריקן וועלן פריי ארומפאָרן יאס-דאמפערס, ווייל פונעם ווא-
 סער-שטאַנד ביז צו דער בריק-אַרקע וועט זײַן 39 מעטער;
 אפן אינדזל כאַרטיצע וועט מען אופבויען א גאָרטן-שטאָט. —
 „עלעקטראפאָליס“, וואָס טײַטש די שטאָט פון עלעקטריק. ער,
 וועט עס דעמאָלט זײַן גוט. קומט דעמאָלט צו פאָרן צו אונדז, —
 האָט ער איינגעלאָדן, — און עפשער וועט נאָך עמעצער פון
 אייך גאָר ארבעטן דאָ. ווער וויל דאָ ארבעטן?
 — איך! איך!... — האָבן זיך געהויבן הונדערטער הענט.

— אַך, סארא באלאָנים איר זײַנט; נו, גוט... קומט לאָמיר
גיין באַטראַכטן, א וואָסערער איז ער איצט, דער אינדזל.

— קומט זיך באַדן!

— בעסער באַדן זיך, באַדן זיך, — האָבן אונטערגעכאַפט נאָך
קוילעס. דער דניעפער האָט געצויגן צו זיך די אָפגעברענטע
פארשטויבטע פּיאָנערן. די זון האָט געסמאלעט...

— באַדט זיך נישט אפי ווו, ווייל דער דניעפער שלינגט
מענטשן, — האָט זיי געוואָרנט איוואן איוואנאָוויטש, — און אז ער
פאקט אזוינע קליינע און יונגיטשקע ווי איר, באלעקט ער זיך אזש...

— ניין, ניין, — האָבן אים קעלעכלעך דערווידעוּט.

— איך וועל אייך באווייזן, ווו זיך אויסבאַדן.

— קומט...

די פארשיידנפארביקע מאסע קינדער האָט זיך פאנאנדער-
געשאָטן איבערן אינדזל. די מיידלעך רייסן בלומען און פלעכטן
קרענץ. דער גרינער אינדזל האָט זיך פאר זיי ראכוועסדיק גע-
שפרייט. בלומען, גלעקעלעך, בעגעלעך און קרייטעכצער.

די יונגנאטן (יונגע נאטוראליסטן) זיינען זיך צעלאָפן איבערן
הויכן גראָז. ווער ט'האָט געריסן געוויקסן פארן הערבארי, ווער
ט'האָט געכאַפט פליגעלעך, זשוקעס. איבערן גראָז אוז איבער די
בלומען האָבן זיך געוויגט זייערע פאנג-נעצלעך. דריי פון זיי
האָבן זיך גענומען כאפן א יאשטשערקע. אַדאַרקען האָט זיך
איינגעגעבן פאקן א געשטרײַפט שלענגעלע. זי האָט עס געהיט
געטראָגן. דאָס זיינען דאָך אלץ אַנדענקען פארן לעבעדיקן
ווינקל. בא די דניעפער-ברעגן האָבן זיי שוין אָננעקליבן א
היפשע קאַלעקציע מינעראלן.

א גאַנצן טאָג האָבן זיי ארומגעשפאצירט איבער כאַרטיצע.
דאָ איז פאראן אביסל ווו א שפאציר צו טון. כאַרטיצע האלט

12 ווערסט די לענג און דרײַ די ברייט, זי איז באדעקט מיט
גרזן און מיט נישט קיין גרויסן וואלד.
איוואן איוואנאוויטשױ האָט דערציילט וועגן [כאַרטיצע פון
אמאָל, וועגן בײַדא ווישנעוועצקי, וועלכער האָט דאָ אפן צווייטן
אינדזל, אף קליין-כאַרטיצע געגרינדעט די ערשטע נזאפאַראַ-
זשער סעטש.

— דאָ אף כאַרטיצע פלעגן די אלטע ראָסן בא א גרויסן
דעמנ ברענגען דאנק-קאַרבאַנעס צו גאָט, דערפאר וואָס זײ
זײנען בעשאַלעם אריבערגעפאַרן די שוועלן.
זיך אָנגעבלאַנקעט א טאָג א גרויסן איבער כאַרטיצע, אויס-
געבאָדן זיך נישקאַשעדיק אין די אייליקע כוואליעס פון דניע-
פער, האָבן זיך די פּיאָנערן אָוונטצײט אומגעקערט צום ברעג.
„טשובאר“ איז אָנגעקומען.

פארברוינטע, מונטערע, מיט בילעטן אין די הענט און מיט
געזאנגען אף די ליפן האָבן זיך די כעוורע נאַרײַנגעזעצט אין
דאמפער. א פּיף. „טשובאר“ האָט זיך אוועקגעלאָזט קײן זא-
פאַראַזשיע.

זאפאַראַזשיע — די געוועזענע שטאָט אלעקסאנדראָווסק—וועט
ווערן א קאבאַטאזש-פאַרט, דאָס הייסט פאר שיפן מיט א טיפ-
גאנג ביז 5 מעטער. אהין וועלן אָנקומען יאס-דאמפערס, דאָס
וועט זײַן א צענטער פון דעם דניעפער-פלאָט.

אז דער אָוונט האָט זיך אראָפגעפויגן אפן דער ערד און די
זון האָט דעם דניעפער אָפגעזאָגט „א גוטע נאכט“ און איז
אוועק שלאָפן. זײנען די פּיאָנערן אוועקגעפאַרן פון זאפאַראַ-
זשיע צוריק אהיים. זײ האָבן זיך אומגעקערט פול מיט אומפאר-
געסלעכע איינדרוקן. זײ האָבן געזעען, ווי אזוי די ראטנמאכט
פארווירקלעכט אין לעבן לענינס געבאַט.

דניעפערבוי איז נאך נישט אויסגעבויט, אָפּער ער גיט שוין
ענערגיע. ער האָט שוין געגעבן ענערגיע, געגעבן אַנלאָד די
יונגע לענינער צום קאמף, צו ארבעט. דאָס איז זייער צוקונפט.
אונטער די וואגאַנעס האָבן פריילעך געקלאפט די רעדער.

אלגעמיינער אויסזען פון דניעפערבוי.

В. РІЗНИЧЕНКО
ДНІПРЕЛЬСТАН

1980 . 15 . 1986

КООП. ВИДАВНИЦТВО „КУЛЬТУР-ЛІГА“